

KIS NORBERT

A megújuló közszolgálati szakemberképzés kihívásai és lehetőségei

A közszolgálattal szembeni elvárások és kihívások gyors átalakulásának korát éljük. A változásra és a fejlődésre képes kormányoknak lehet esélyük arra, hogy a válságspirálból az állam és alrendszerei megújulva, megerősödve kerüljenek ki. Magyarországon a közszolgálat új stratégiai keretek között dinamikus átalakuláson megy keresztül. A közszolgálati bivatásrendek képességeinek koncentrált és egymást erősítő újraszervezése (konvergenciája) a képzési rendszerek összehangolását, integrációját is szükségessé tette. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (továbbiakban: NKE) megalapításával új fejezet kezdődik a közszolgálati tudásépítésben, a személyi erőforrások fejlesztésében és természetesen az egyesülő intézmények hallgatóinak és dolgozóinak életében is. Az egyetem megőrzi az egyesülő intézmények eredményeit és jó hagyományait, de egyszersmind több is lesz három létező intézmény integrációjánál. Lehetőség arra, hogy a közszolgálat újraszervezésének és egy „jó közigazgatás” működtetésének stabil képzési és kutatási centrumát hozzuk létre. Szent-Györgyi Albert mondása volt, miszerint „Olyan lesz a jövő, mint amilyen a ma iskolája.” Ez a közszolgálatra és a közszolgálati képzésre is igaz.

1. Változások kora a közszolgálatban

Az állam feladataival, a kormányzás technikáival kapcsolatos paradigmaváltások korát éljük. Európában és távolabb is tartónak tűnő pesszimizmus, válsághangulat van. Látványosan porlad szét a piac, a vállalatok versenyének önszabályozásával és etikájával kapcsolatos társadalmi bizalom. A bankok a kormányoktól várnak segítséget, mindenki a kormányoktól reméli a krízis labirintusá-

ból való kiutak megtalálását. Nemzetközi dimenzióban a globális gazdasági hálózatok kockázatai, Európában az eurózóna pénzügyi egyensúlyzavarai, Magyarországon az államadósság és költségvetési hiány a közszektort új doktrínák és stratégiai keretek közé helyezik.

A válság természetéből következik, hogy hajlamossá tesz a múlt gyakorlatainak felülvizsgálatára, kritikájára és elvetésére. A bankok hitelpolitikájának ellenőrzése, az államadósság féken tartása, a közkiadások valódi csökkentése, a közbiztonság és az emberi jogok közötti érzékeny egyensúly megtartása csupán néhány a kormányzati kihívásokból. Hosszú a listája azoknak az *anomáliáknak, amelyeket a társadalom a politika, a kormányok, a közszektor felelőseinek szegez. Minden válság magában hordozza azonban azt a lehetőséget, hogy a régi világ anomáliáit megoldva teret nyissunk az új államéletnek.*

Az elmúlt években a magyar közszektor teljesítményét hazai és nemzetközi értékelések egyaránt a gazdasági és társadalmi fejlődés egyik gátjaként értékelték. A Világ gazdasági Fórum Globális Versenyképességi Indexében (GCI) a 2003-as 33. helyről 2008-ra a 62. helyre estünk vissza. Hasonló trendet jelzett az IMD svájci székhelyű versenyképességi kutatóközpont, a kormányzati hatékonyság 2003-tól 2009-ig zuhanórepülésben volt. A Világbank által gondozott WGI-ben Magyarország kormányzati hatékonyságának megítélése szintén gyors romlást mutatott 2010-ig.¹ 2011-ben megkezdődött a lassú felkapaszkodás, például a VGF versenyképességi rangsorában már a 48. helyre jöttünk vissza, de még távol vagyunk a 2002-es eredménytől.

Mélyebb kritikai elemzést ad az MTA kutatócsoportjának az államszervezet alacsony hatékonyságát vizsgáló dolgozata.² 2009-es

¹ Bővebben: *Magyary Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program*, 2011. és az ÁSZKUT Tanulmány: *Közszféra és a gazdaság versenyképessége*, 2010. április.

² MEH-MTA-kutatás záró tanulmánya: *Az állami jogérvényesítés és az államműködés hatékonyabb szabályozási viszonyrendszere*. Rövidített változat: *Közgazdasági Szemle*, LV. évf. 2008. 07–08.

konklúziójuk szerint *fenntarthatatlan pályán van a közszektor*, döntően az államműködés jóléti pályafüggősége miatt. A rendtelenségérzet, a társadalmi bizalmatlanság, a jogérvényesítés, a normakövetés alacsony foka komplex okozati folyamat eredményei. A 2009. évi OECD adatok is megerősítették, hogy a *kormányzat iránti bizalom* tekintetben Európában hazánk volt a sereghajtó.

A közszektor átalakítását az Alaptörvény elfogadásáig alapjaiban béklyózták az 1989-es alkotmánymódosításban rögzített, fenntarthatatlanná vált politikai paktumok. A közszektor, ezen belül a közigazgatás fejlesztésében *az elmúlt 20 évben számos eredménytelen vagy befejezetlen reform jelentősen leértékelt az állami irányítás megbízhatóságát*, innovatív potenciáját.³ A 2007-ben elfogadott Államreform Operatív Program (ÁROP) a célkitűzések és a program eszközeinek kijelölésében jó irányokat követett, azonban a tervezést, a szakértői előkészítést és sok esetben a megvalósítást is a közigazgatást nem ismerő piaci-vállalati tanácsadókra bízta. A közigazgatás természetes immunrendszere a testidegen piaci megoldásokat nem engedte be, így számos reformkísérlet eredménytelen maradt. A 2007–2010 közötti kormányzás közigazgatási reformjának alappillére volt egy „új humanstratégia”, amelyből pontosan a stratégia és a koncepció hiányzott.

A közszolgálat megújításának elméleti, ideológiai környezete is jelentős változásokon megy keresztül. A „good governance”

paradigmája a bürokratikus kormányok helyett a piac szereplőivel való partnerségre épülő kormányzást hirdette, a minőséget pedig az államtól mentesített menedzsment mechanizmusokban látta. *A közigazgatásban a „new public management” teória hosszú éveken át építette le az állami adminisztráció saját problémamegoldó képességét és intellektuális kapacitásait.* 2008-tól Európa neoliberais útra tévedt országai szinte egyszerre eszméltek és kezdték el a Max Weber nevével hitelesített államszervezési elvek revideálását. A pénzügyi jellegű válságok sorozatában egyre világosabb, hogy *a kisebb és olcsóbbá tett államgépezetek nem képesek hatékony megoldást nyújtani a válsághullámokra.* A „good government” új paradigmája lezárni látszik az ideológiai vitákat az olcsó, kicsi vagy éjjeliőr állam teóriáiról. *Vitathatatlanná vált az állam és a kormányok képességeinek megerősítése iránti erős politikai elkötelezettség szükségessége.* Hazánkban a Nemzeti Ügyek Politikája (2010) világossá tette, hogy *vissza kell állítani az állam lerombolt tekintélyét*, ennek érdekében meg kell teremteni a törvényesen és átláthatóan működő, a közszolgáltatásokat maradéktalanul biztosító állam működési feltételeit. Politikai garanciát kapott az erős, átlátható és felelős állam doktrínája. Ebben kulcsszerepe van a szak tudás és elhivatottság érvényre juttatásának és annak, hogy a közigazgatás visszanyerje rangját.

2. A közszolgálat tudásigényének átalakulása

A közszolgálat problémáiban vannak törvényszerűségek. Törvényszerű megoldások, általános receptek azonban nincsenek. A különféle jelzőkkel illetett államteóriák mindegyike lehet akár jó is, ha számol azzal, hogy *az államnak mindenekelőtt a változások kezelésében kell erősödni*, mert a fix megoldások kora lejárni látszik. *A közjó, közérdek tartalmát, értékeit szintén újra kell fogalmazni.*

³ A 2002-ben hivatalba lépett kormány által indított IDEA Program a települési önkormányzati feladatracionalizálás és a regionális államreform céljait követte, de típusihiba áldozata lett: hiányzott belőle a közigazgatás teljes rendszerét átfogó szemlélet. A kormány közigazgatás korszerűsítését célzó 2198/2003. (IX. 1.) és 1113/2003. (XI. 11.) határozatainak végrehajtása érdemben meg sem kezdődött. A 2004 szeptemberében megalakult kormány a kisebb és hatékonyabb államot tűzte ki célul. Sárközi Tamás 2004–2005-ben kormánybiztosként a kormányzati szervezetrendszer modernizálására fogalmazott meg javaslatokat. Ez azonban az IDEA programhoz hasonlóan sikertelen volt, mivel a közigazgatást a változások pusztá tárgyaként, és nem aktív alanyaként kezelte, nem működött együtt a közigazgatás alkotóerőivel, annak belső törvényszerűségeivel nem számolt.

Az Európai Unió tagállamaiban a közigazgatás-fejlesztés tematikája jellemzően a következő:⁴

- a közigazgatás hatékonyságának, eredményességének növelése;
- a közigazgatás kiadásainak csökkentése;
- a közigazgatás teljesítőképeségének növelése;
- állampolgárok bevonása;
- átláthatóság szélesítése;
- igazgatási munka korszerűsítése, számítógépesítése;
- állampolgárbarát közigazgatás, állampolgári karták.

Az EU 2020-as növekedési stratégiája szintén ezt az értékrendet követi. Magyarországon a fent elemzett irányokat a 2010-es Nemzeti Reformprogram, az Új Széchenyi Terv, a Széll Kálmán Terv és a Magyary Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program fogalmazták meg az állam átalakítására vonatkozóan. Ennek keretét adja a szigorú fiskális konszolidáció, a pénzügyi szektor ellenőrzése, a közpénzügyi stabilitás célrendszere, a foglalkoztatási rendszer strukturális átalakítása és a nyugdíjrendszer reformja.

A tipikusnak mondható mennyiségi szempontú államfelfogás (kicsi, olcsó) helyett 2010-től a *jó állam megteremtése* vált a kormányzati intézkedések iránytűjévé. *Az állam minőségét az egyének, közösségek és a vállalkozások igényeit a közjó érdekében legmegfelelőbb módon szolgáló, hatékony és a nemzeti érdeket érvényesítő karakter adja.*

Az államfilozófiai alapok újraépítése, a jogi és szervezeti környezet gyors változásai, a technológiai fejlesztések alaposan újraírják ismereteinket. *Az állam és a kormányzás átalakítása a tankönyvi tételek előtt jár.* Elavult, idejétmúlt teóriák oktatására van példa az egyetemeken. Fel kell ismerni, hogy a közszolgálatban és annak képzésében is a folyamatos és tempós változáskövetésre kell berendezkedni. *Új megoldásokat egyre kevésbé lehet régi tervek alapján kivitelezni.* A tudás

egyre kevésbé lehet statikus, a meglévő rendszerekről, folyamatokról szóló információk szükségesek, de nem elégségesek. *A közszolgálati tudás folyamatos átértékelését és újratemetését kell szem előtt tartani.* Az ismeretek és információk gyors amortizációjával a képzésnek lépést kell tartani. A fejekben és a szervezetekben olyan tudástőkét kell építeni, amelyből a változások okszerűsége, dinamikája, hatásai szakmai magyarázatot és értelmet kapnak.

A közszolgáltatásra történő képzési rendszereket át kell hatnia a közszolgálat stratégiai célrendszerének. A stratégiai terekben történő eligazodás képessége igényli a nemzetközi, regionális determinációk, kormány szintű, tárcaszintű és szakpolitikai stratégiák összefüggésrendszerének, a stratégiai tervezési folyamatoknak az ismeretét. *A Magyary-program a közszolgálati képzés számára is kijelöli a fejlesztési kereteket.*

2.1. Az államszervezet

Az államszervezetről a képzések, a tananyagok rendszerint állóképet, statikus állapotot rögzítenek, a hatáskörök stabil jegyzéke van a középpontban. Az elmúlt évtizedek szakirodalmában és oktatásában mégsem találunk a Magyary-féle államszervezeti modellhez⁵ hasonló, illetve a szervezetrendszerhez rendelt átfogó hatásköri vagy ügyköri katasztert.⁶ A pillanatnyi szervezetrendszer mellett a *képzésben hangsúlyossá kell tenni a szervezetalakítás, a szervezés elméleti, elvi és módszertani kérdéseit.* A szervezet megértése feltételezi az integráció-koncentráció-dekoncentráció logikájának, az egyszerűsítés, a logisztika-infrastruktúra összefüggéseinek kellő áttekintését. A szervezet optimális mérete, a csökkentés reflexe (downsizing) olyan kérdések, amelyet a tanítás és a tudomány is csak nyitott szemléletű, a modellezést és

⁵ MAGYARY Zoltán: *Magyar közigazgatás*, Budapest, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 1942.

⁶ Mint például a Magyary-féle ügyköri jegyzék, lásd MAGYARY Zoltán: *A magyar közigazgatás tükré*, Budapest, 1932.

⁴ Magyary Zoltán *Közigazgatás-fejlesztési Program*, 2011, 16. p.

hatáselemzést alkalmazó módszerrel tárgyalhat. *A hatékonyabb működés* („do more with less”) témaköre szintén a szervezés oktatásának nagyfokú pragmatizmusát igényli.

2.2. Az állam feladatai és működése

Az állami feladatokkal kapcsolatos rendszerszemlélet feltételezi a feladatkijelölő jogforrásrendszerben, intézményi szintű szabályozókban történő eligazodást. A közigazgatási tevékenységi tipológia és a tevékenység közhatalmi jellegének ismerete szintén feltétel. Ezek alapján *a képzésben is hasznosítani kell a hatásköri, szervezeti, költségvetési kapcsolódásokat is felölelő feladatkatasztert.*⁷ A közpolitikai szemléletnek meg kell ragadnia a közfeladatokkal kapcsolatos politikai, gazdasági, társadalmi és természeti környezetet is. A politikai környezet vizsgálatánál az Európai Unió, és a belső politikai tényezők felmérésére egyaránt szükség van. A közfeladatokon belül a *jogalkotás képzésének* a kodifikációs technológián túlmutató módon a *szabályozás hatékony rendszerét* (smart regulation, hatáselemzések) és a dereguláció módszertanát is fel kell ölelnie. *A közszolgáltatások szervezése képzésének* a közgazdasági modellezést, a piaci és civil partnerség kezelését, a kiszervezések és a belső erőforrás-gazdálkodás egyensúlyának helyes kalkulációját is tartalmaznia kell.

Az eljárás és a működés kérdésében a képzések jellemzően a hatályos eljárásrendek tételes megismerésére szorítkoznak, míg esetenként a tanulmányi időszak végére a megtanult szabályozás teljesen átalakul. Fontos, hogy *az eljárásokat ne csupán a szabályozási kimenet, hanem a célok és a „jó közigazgatás” elvei mentén értelmezze a képzés.*⁸ Ilyen célok például, hogy a külső és belső ügyfelek számára legyen kiszámítható és segítőkész az eljárás. A belső eljárásokat a politikum (döntéshozás) és a közigazgatás (végrehajtás) kapcsolatában is elemezni kell. A külső relá-

ciókban *az eljárások központú szemléletű igazgatást át kell állítani ügyfélszemléletűvé.*

2.3. A közszolgálati személyügy

A közszolgálati személyügy egyfelől a képzési rendszert meghatározó stratégiai keret, másfelől maga is a képzés tárgya. A személyügyi képzés két végtel között működik: zárt és nyitott karrierrendszerek teóriái és szabályozásközpontú megközelítés. Ki kell nyitni a képzést a *személyügyi gazdálkodás* témája előtt. A személyügyi gazdálkodás megismerésével a közszolgálatra készülő fiatal maga is világosabban látja a rá váró pálya feltételeit. A képzésnek az egyéni fejlődés lehetőségét, az alkotóerő érvényesíthetőségét, a teljesítmény értékelését, sikerélményt, az előmenetel és a vezetővé válás lehetőségét, tisztességes megélhetést, szakmai büszkeséget, tisztességes munkakörülményeket és munkakultúrát, mobilitási lehetőséget kínáló életpályát kell bemutatnia. *A teljesítményelv és a stabilitás* talán a két legfontosabb elem, amely a minőségi munkakerőt a közigazgatás felé motiválja. A zárt karrierrendszer alapelve a kötött pálya, amely érdemben nem differenciál az egyéni teljesítmény szerint. Ennek eredménye az „egyenlődsdi”, amely a pályamotivációt gyengíti.

A képzésbe be kell emelni a munkakör-alapú gazdálkodás módszereinek oktatását, az előmeneteli és bérrendszer feladatalapú, és ebből kiindulva az egyéni és szervezeti szintű teljesítményalapú szemléletét. A *közszolgálati karriermenedzsment* képzésének követnie kell a jelenleg is folyamatban lévő szabályozási és technikai keretek kidolgozását. Különösen a közigazgatási, a rendészeti és a honvédelmi pálya konvergenciái és a közszolgálaton belüli mobilitás szervezése igényli a képzés innovációját.

3. Képzés és képesítés a kormányzati személyügyi stratégiában

A közszolgálati életpályák összehangolásáról szóló 1207/2011. (VI. 28.) Korm. határo-

⁷ Magyary Zoltán *Közigazgatás-fejlesztési Program*, 2011, 30. p.

⁸ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának (2007) 7. számú ajánlása a jó közigazgatásról („Good Administration”).

zat feladatként határozta meg a *közigazgatási, rendészeti és honvédelmi képzések, továbbképzések összehangolását, részleges integrációját*. Ennek keretében ki kell alakítani

- a közszolgálati életpályákkal összefüggő, átfogó, közös alapismereteket nyújtó programkínálatot;

- a közigazgatási képzés fejlesztésének és a képesítési rendszer felülvizsgálatának összehangolását;

- olyan személyiségfejlesztő programokat, amelyek az egyéni hatékonyság fejlesztésén keresztül a közös értékrend kialakítását segítik;

- a vezetőképzés közszolgálati témaköreinek meghatározását;

- a közigazgatási, rendészeti és honvédelmi továbbképzések integrált intézményi rendszerét.

A Magyar-program 2011. a *közszolgálati képzés számára a következő személyzetpolitikai kereteket adja*:

- hosszú távra szóló személyzetfejlesztési stratégia;

- központi koordinációs szint kiépítése, amely egyfelől kidolgozza a közigazgatási személyzetpolitika irányait és elveit (humánpolitikai stratégia), másfelől biztosítja annak megvalósítását;

- megfelelő munkáltatói képesség;

- a közszolgálat más hivatásrendjeit is átfogó nyitottabb humánstratégiai szemlélet, a pályakonvergenciák lehetőségeire épülő közigazgatási karrierpálya, a közszolgálat közigazgatáson kívüli pályáinak (fegyveres, hivatásos szolgálat, közalkalmazottak) közös elvek és értékek mentén történő kialakítása, harmonizációja és a mobilitás támogatása.

Klasszikus dilemmákat a közszolgálat igazgatási területének felsőoktatási képesítési kapcsolódásai vetnek fel. A *közigazgatási generalista mint szakembertípus és ezek képzése a humánpolitika egyik sarkalatos eleme*.

Generalistának azt tekintetjük, aki nem csupán egy-egy szakterületre, hanem a közigazgatás egészének működésére, illetve vezetésére van fel-

*készítve.*⁹ A közigazgatás mint rendszer egyre komplexebbé válása (például IT technológiák) nemhogy gyengíti, de erősíti a generalisták iránti igényt. Nemzetközi tekintetben a kontinentális és az angolszász felsőoktatásban is elterjedtek a „Public Administration” vagy „Public Management” egyetemi programok. Hazánkban a fejlődés útja mégis oda vezetett, hogy a generalista képzésre létesített Államigazgatási Főiskola és jogutódjai csak részlegesen tudták teljesíteni ezt a missziót. Jelenleg a közigazgatás közel 200 munkaköre 60%-ban a jogász képeztést és jelentős mértékben a közgazdász diplomát tekinti követelménynek. *A generalista igazgatási diploma a közigazgatási munkakörök alig 30%-ában elégséges.* A foglalkoztatási adatok azt mutatják, hogy a generalista szemléletet a helyi-területi igazgatás fogadta be jobban, az igazgatásszervezők nagy többsége ezen a szinten helyezkedett el. Magyarázható ez azzal, hogy például a jegyzői munkakör a hatáskörök széles spektrumával valódi generalistát igényel, továbbá a főiskolai szintű képeztés is a területi igazgatási szinthez „illeszkedett” inkább. Az ágazati koncentrációt megvalósító kormányhivatalok és ügyfel-szolgálati centrumok a jövőre vonatkozóan a generalisták iránti fokozódó igényt vetítik előre. A központi közigazgatás szintjén a jogász és közgazdász képeztés vált általánossá. Ez azonban nem jelenti azt, hogy például a jogász diploma generalista képeztéssé vált volna. A jogászképzés igazságügyi-orientációjú, a közigazgatás holisztikus szervezési, közpolitikai, gazdasági tudásanyagát nem ismeri, mi több a közigazgatástan és az államtan sem mindig kap kellő hangsúlyt. A közigazgatást a jogalkotás-jogalkalmazás logikájában kezelő jogász filozófia egyre kevésbé fér össze a közigazgatás hatékonyság- és működésközpontú szemléletével. *A közigazgatási generalista képzés jövőbeni erősítése az NKI-re vár.* Az egyetemi szintű végzettség, a képzési programok szervezési és közpolitikai irányú, gyakorlat-

⁹ A hazai szakirodalomban Lőrincz Lajos akadémikus nézetei támogatták eredményesen a közigazgatási generalisták képzését.

orientált fejlesztése, valamint az erősödő köz-igazgatási pragmatizmus növelni fogják az NKE-n képzett generalisták szerepét. Más egyetemeknek továbbra is biztosítaniuk kell a közszolgálati specialisták széles körét, a jogászoktól a műszaki területeken át az egyre differenciáltabb társadalomtudományi diplomáig bezárólag. *A közigazgatás képesítési igényét a munkakörcsaládok kialakításával, egy munkaköralapú képesítési térképre épülő új szabályozással kell a felsőoktatás felé közvetíteni.*

4. A közszolgálati utánpótlásképzés jogi keretei

A rendvédelmi és a katonai képzés az elmúlt évtizedekben a két terület igazgatási és hivatásos szolgálati területén is megtartotta homogén intézményi szerkezetét a Rendőrtiszti Főiskola (RTF) és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE) keretében. Az egységes közszolgálati képzés szellemében *2012-től a közigazgatás, a rendészeti és a honvédelmi képzési ágak egységes képzési területet alkotnak* a felsőoktatás képzési szerkezetében. A „közszolgálat” név alatt egyelőre azért nem egyesülhetnek, mert azt a gazdasági képzési területen egy szak „sajátította ki”. A jövőt illetően – elismerve a közszolgálat közgazdasági elemének fontosságát –, a „közszolgálat” névnek egyesítő kategóriaként kell a képzési területet jelölnie.

A 229/2011. (X. 28.) Korm. rendelettel a „jogi és igazgatási” képzési területből önállóított a „közigazgatási képzési ág”. A jogi képzés osztatlan képzési programja a jogelméleti és jogági alapvetéseken túl alapvetően az igazságszolgáltatási jogi hivatásrendekben történő munkavégzésre készít fel. Az általános jogászképzésen belül megvizsgálható egy közigazgatási-közszolgálati jogi munkakörök ellátására fókuszáló jogászképzés lehetősége. Ebben a jogpolitika-jogalkotás, a szervezetigazgatás jogi része, a személyügyi igazgatás jogi része és többek között a hatósági jogalkalmazás domináns megjelenésére van szükség. A képzési szerkezetben posztgraduális mesterképzés-

ként (LLM) lenne célszerű a jogászok számára átfogó közszolgálati szaktudást biztosító képzés. Átgondolható a közszolgálati alapképzésben végzettek számára jogi diplomát biztosító *közszolgálati jogász mesterképzés* is (vadhajtásként három-, illetve négyéves jogász ráképzés az igazgatási alapképzésben végzettek számára már elindult a '90-es évek közepétől a jogi karokon).

A képzési nomenklatúra módosulása az „igazgatás” kifejezésben sűrűsödő rendszertani és ideológiai problémát is orvosol. A korábbi években hibás szemlélet volt, hogy ugyanaz a képzés egyszerre jó a közigazgatásba és a magánigazgatásba képzendő személyek számára. Mára fel kellett ismernie a felsőoktatásnak is, hogy a közérdek és a magánérdek szolgálata, az állam és a vállalati világ belső értékrendje nem azonos, így a képzés sem lehet azonos. A két terület 100%-ban nem csereszabatos akkor sem, ha természetesen létezik tudástranszfer és személyügyi mobilitás is a két rendszer között.

A közigazgatási felsőoktatás felügyeletét 2012-től a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter, a rendészeti felsőoktatás felügyeletét a rendészetért felelős miniszter, a katonai felsőoktatás felügyeletét a honvédelemért felelős miniszter, a nemzetbiztonsági felsőoktatás felügyeletét pedig a rendészetért és a honvédelemért felelős miniszter közösen látja el. A felügyelet tartalma a következő:

- a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatási képzés az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter előzetes engedélye alapján indulhat;

- a felügyeletet gyakorló miniszterek közös javaslatára a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás tekintetében az adott évben államilag támogatott és költségtérítéses képzésbe felvehető hallgatói létszámkeretet a kormány állapítja meg;

- a felügyeletet gyakorló miniszter az általa felügyelt felsőoktatás vonatkozásában meghatározza a kormány által megállapított

létszámkereten belül a hallgatói létszámok intézményenkénti és szakonkénti elosztását;

- az oktatásért felelős miniszter a felsőoktatási intézmények működésével kapcsolatos eljárásaiban a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter egyetértésével dönt;

- az oktatásért felelős miniszter alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeit megállapító rendelete a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter egyetértésével adható ki.

5. Az NKE missziója

Az egységes közszolgálati képzés és generalista utánpótlásképzés fejlesztésének alapintézménye az NKE. A 2012. január 1-jén a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Kara (BCE KIK), az RTF és a ZMNE egyesülésével az NKE új egyetemenként kezdi meg működését. Az új egyetem a nemzeti felsőoktatás és az egész szellemi élet számára a fejlődés potenciálját hordozza. Eközben saját humánkapacitását is fejlesztenie kell, minősített oktatók és kutatók kritikus tömegét kell kialakítania, fiatalítást és szemléletváltást kell végrehajtania az egyetemi közösségben.

A fenntartói jogokat a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM), a Honvédelmi Minisztérium (HM) és a Belügyminisztérium (BM) közösen, ún. Fenntartói Testület útján gyakorolják. A működés általános jogi keretét a felsőoktatási törvény és az oktatásért felelős miniszter biztosítja. E keretektől indokolt eltéréseket az NKE-ről szóló 2011. évi CXXXII. törvény és végrehajtási rendeletek állapítanak meg.

A speciális szabályozást az egyetem és a fenntartó közötti kapcsolat az állami egyetemekhez viszonyított sajátosságai indokolják, így különösen:

- a fenntartó az egyetem oktatási és kutatási tevékenységében aktívan és közvetlenül

kívánja érvényesíteni a közszolgálati életútja képzési és humánpolitikai követelményeit;

- a rendészeti és a katonai felsőoktatás párhuzamosan a rendvédelmi és honvédelmi szolgálatok feladatait is kiszolgálja;

- az egyetemen folyó közigazgatási felsőoktatást össze kell kapcsolni a közigazgatási feladatellátás személyi centrumával;

- pótolni kell az egyesülő intézmények hiányzó oktatói és kutatói erőforrásait és azokat a legmagasabb egyetemi minőség szintjére kell emelni;

- az egyetemi döntéshozatal szerkezetének igazodnia kell a felelősségi viszonyokhoz: a fenntartó felelősségéhez, a rektor személyes felelősségéhez és a szenátus mint a tudományos szabadság intézményi letéteményesének felelősségéhez;

- az egyetem gazdálkodására és finanszírozására vonatkozó szabályokat az államháztartási törvény keretein belül a kormány határozza meg.

A három jogelőd egyesülése lehetőség. Lehetőség, hogy együtt erősebbek lesznek, oktatási és kutatási erőforrásaikkal, az erősségek közös hasznosításával hatékonyabban tudnak gazdálkodni. Erre példa, hogy az egyesülő intézmények központi intézetként létrehozták a Katasztrófavédelmi Képzési Központot és a Nemzetbiztonsági Képzési Központot. A ZMNE közösségének az utóbbi években kevés sikerélménye volt, egyetemi karként lehetősége lesz új és fenntartható minőség létrehozására. A nagy múltú honvédtisztképzés szakmai önállósága az új intézményi keretben megmarad, sőt profitálhat a közszolgálat védelmi és igazgatási képzési területeiből. A jogelődök szakmai (oktatási és kutatási) önállósága és a jó hagyományok folytatódhatnak. Az integráció lehetőség arra is, hogy *a jogelődök eltérő képzési és közszolgálati kultúrája kölcsönösen előnyös hatással legyen a hallgatók és az oktatók közösségére.*

A rendőrtisztképzés szakmai bázisán a rendészettudomány egyetemi szintű mű-

velésének szintere jön létre a Rendészettudományi Karral.

Az egyetem feladata a nemzetközi közszolgálati karrierpályára felkészítő diploma-képzési központ kialakítása, amelyben a Külügyminisztérium közvetíti az utánpótlási igényeket és a tapasztalt oktatói állomány egy részét.

A felsőoktatással szembeni demográfiai és fiskális kihívások az új egyetemet is komolyan érintik. E nehézségekkel szembenézve kell felkészülnie az *akadémiai és akkreditációs követelményekre*, valamint a *közszolgálat tudásigényének folyamatos támogatására*.

6. A jövő közszolgálati szakértelmiségének képzése és nevelése

Az NKE megalapításának egyik célja, hogy a három hivatásrend életpálya-stratégiájában kiemelt képzési központként működjön (1207/2011. [VI. 28.] Korm. határozat a közszolgálati életpályák összehangolásáról). Az egyetem utat nyit egy integráltabb képzési szerkezetnek az alapképzések, mesterképzések, doktori képzések, szakirányú továbbképzések és az átképzések területén. A képzési területek közötti integráció az állam működésének tágabb összefüggéseit is értő tisztviselők, tisztek nevelésében és a közszolgálati életpályák közötti mobilitás megteremtésében kulcsfontosságú.

Az NKE széles képzési kínálattal rendelkezik az általános igazgatás, a rendészeti és bünyügyi igazgatás, katonai és védelmi igazgatás, ezek szolgálati, nemzetközi szakosításai és egyéb közszolgálati kapcsolódású területeken.

6.1. Képzésfejlesztés

A *képzési minőség fejlesztésének* reagálnia kell az állam feladatrendszerében, az állam újraszervezésének keretében folyamatban lévő változásokra, a jó állam céljait és eszközeit adaptálni kell a képzési tartalmakban és módszerekben. A képzéseket a gyakorlat által is meghatározott irányokban, a közszol-

gálati életpályamodell keretében kell alakítani.

Minden képzési programban *államszervezési alapozó moduloknak* kell megalapozni a *közös közszolgálati képzés törzsanyagát*. A program képzési követelményeinek részleges harmonizálását 2012-ben akkreditáltatni kell. Ebben természetesen megmaradnak a speciális alapozások, mint a katonai alapkiképzés és a rendészeti (belügyi) képzés alapmodulja. A közszolgálati képzési programok szinergikus tudásanyagai klasztereket alkotnak. Ezek az NKE-n belül központi oktatásirányítási és szervezési koordináció lehetőségét teremtik meg. A klasztereken belüli tárgyak követelményeinek összehangolása az oktatási és kutatási erőforrásokkal hatékony gazdálkodást és aktív együttműködést indukálnak a képzésfejlesztésben és a kutatásokban. Az NKE 24 klasztert és közös képzési területet alakított ki a három jogelőd portfóliójából, amely 18 kötelező és 6 választható közös programot fog jelenteni. Klaszterterületek például: Közigazgatásan/Közigazgatási jog; Államtan/Államszervezet/Kormányzattan; Rendészeti tudományok; Társadalomtudományok; Vezetés-szervezés-stratégia; Gazdaságtan/Pénzügytan/Államháztartás; Informatika stb.

A honvédelmi ágazathoz tartozó képzésnek továbbra is meg kell felelnie a HM és a HVFK által meghatározott szakmai követelményeknek, az MH és a Ludovika Zászlóalj tisztképzési igényeinek. A közös közszolgálati alapozásra épülő képzések már a képzés kezdetén előkészítik a *különböző közszolgálati hivatásrendek értékelvű szocializációját. Segítik a képzések közötti áthallgatást, hosszabb távon pedig a hivatásrendek közötti átjárást*.

A nemzetközi tanulmányok fejlesztésének tengelyét a mesterképzésben indokolt elhelyezni. Ez a képzési szint alkalmas arra, hogy a közszolgálatban már néhány éves tapasztalatot szerzett, a nemzeti szintű hivatást mint életpályát is komolyan vevő fiatal szakembe-

rek nemzetközi külszolgálati karrierorientációja képzési támogatást kapjon. Ennek központja az NKE Nemzetközi Tanulmányok Intézete. Nemzetközi tapasztalatok megszerzését már az alapképzés keretében biztosítani kell. Középtávú célként mint köteleesség kell előíranyozni, hogy min. 30 kreditnyi szakmai munkát „nemzetközi környezetben”, idegen nyelven kell abszolválni (például rész képzésen való részvétel külföldön vagy külföldi vendégoktató itthon).

A közigazgatási alapképzésben szakirányú képesítést biztosító modulrendszer kialakítása kezdődött többek között a következő területeken: költségvetési gazdálkodás, a személyügyi igazgatás és az ügyfélszolgálati szervezés területén. Utóbbi az ügyfélszolgálati központok (kormányablakok) 2014-ig felállítandó új hálózatának személyi erőforrását hivatott biztosítani.

6.2. Képzési módszertan

A képzési programokban a tudásközvetítés mellett a jelenleginél nagyobb súllyal kell jelen lennie a pedagógiának, a képességfejlesztésnek, a szemléletformálásnak és a személyiség fejlesztésének. Az innovatív, kreatív, a változásokat kezelni képes tisztviselők és tisztek képzésének igénye a jelenlegi képességfejlesztés és attitűdformálás tartalmi és módszertani újragondolását, az egyéni képességek (kompetenciák) tudatosítását, a fejlesztési szükségletek felismerését teszik szükségessé. A közzolgálati továbbképzésekben már jelentős előrelépés történt a kompetencia fejlesztését célzó képzési tartalmak és módszertan kimunkálásában. Ennek az alap- és mesterképzésben történő megfelelő jelenléte szintén fontos. Nagyobb hangsúlyt kell kapnia a vezetési képesség (leadership), a stratégiai-szakupolitikai szintű gondolkodásmód, az eredménycentrikus szemlélet, a szervezési képesség, a kommunikáció, a döntési képesség, az önreflexió, a diverzitás iránti érzékenység és egyéb olyan kompetenciák fejlesztésének, amelyekkel a fiatalok a közzolgálat dinamikizálásának élenjárói lehetnek.

A képzésben, illetve amellet jelen kell lennie egy új típusú pedagógiai módszertannak. A mentorált gyakorlati tapasztalatszerzésnek, a tanulásközpontú tanításnak, az asszertív oktatásnak. Nagyobb teret kell kapnia a kis csoportos, esettanulmány-alapú, élményszerű tanulást lehetővé tevő tudásközvetítésnek. A hallgatók problémaazonosító és -megoldó képességét az előadás-típusú ismeretterjesztés nem fejleszti kellő hatékonysággal. A helyes arányok megtalálása az egyetem pedagógiai programjának feladata.

A gyakorlatias képzést szolgálja, hogy a hallgatók párhuzamos ösztöndíjas jogviszonyban szolgálatot is teljesítenek a közigazgatásban, rendvédelemben és honvédelemben.¹⁰ Az NKE központi Életpálya Irodája a szakmai gyakorlat és a karriertervezés összehangolását, és az alumni kapcsolatok aktiválását is biztosítani fogja. Az NKE-n a közzolgálati karriergondozást, pályorientációt már a hallgatói jogviszony idején komolyan el kell kezdeni. A követelményeket ehhez is igazítva csak a legjobbak maradhatnak bent és szerződhetnek diplomázás után a közzolgálatba.

A képzésnek magában kell foglalnia a nevelés pedagógia eszköztárát is. Az egyetemről kikerülő elitnek a közzolgálati kultúra alakítása szempontjából vezető szerepe van. A közzolgálati elitnevelés alapja a közös ethosz, közzolgálati szellemiség, hivatásszeretet, nemzeti érdek iránti elkötelezettség legyen. A felsőoktatás tö-

¹⁰ A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató köteles a haza katonai védelmére felkészülni, részt venni az ehhez szükséges kiképzésben, illetve az MH Ludovika Zászlóalj által szervezett tanórán kívüli katonai felkészítésen, például alegység-parancsnoki feladatokat ellátni, megelőző védelmi helyzetben és rendkívüli állapot idején egyéb katonai feladatokat és a Honvéd Vezérkar főnöke által elrendelt feladatokat ellátni. A rendészeti képzésben részt vevő hallgató köteles aktívan részt venni az oktatási-nevelési folyamatban, felkészülni a választott életpálya megkezdésére. Szolgálati feladatként köteles különösen részt venni a rendészeti kiképzési-nevelési egység által szervezett tanórákon kívüli rendészeti felkészítésben, például ór-, ügyeleti és készenléti szolgálatot, alegység-parancsnoki feladatokat ellátni, különleges jogrendben, valamint a katasztrófák megelőzése érdekében elrendelt közreműködés idején egyéb rendészeti feladatot ellátni.

megesedésének mellékhatásaként eltűnőben van *a képzésbe épülő értékelvű nevelés, a hivatás-etika, a szakmai kultúra közvetítése*. A közszolgálatra történő elköteleződés megalapozása a képzéssel kezdődik. A szakmai tudás és képzettség önmagában nem alakítja ki, nem erősíti a közjót, a közérdek iránt lojális személyiség kialakulását. A hűség és az elkötelezettség, a nemzeti érdek érvényesítése, az igazságos és méltányos jogszolgáltatás, a méltóság és a tisztesség, az előítéletektől való mentesség, a pártatlanság, a politikai semlegesség, a felelősségtudat és szakszerűség, az együttműködés és az arányosság elvei számára az jelent garanciát, ha a képzés minden elemébe beépül *a személyiség értékorientációjának fejlesztése*. A közszolgálatban megkezdődött a tisztviselői és hivatásos életpályák közös hivatásrendi elveinek, etoszának megalapozása. Ez a közszolgálati hivatás-etika ad keretet *a szervezeti integritás és kultúra* (átláthatóság, elszámoltathatóság, hatékonyság) *iránti fogékonyságnak, valamint az egyéni integritás, a szakmai és erkölcsi tekintély kifejlesztésének*.

Az NKE feladata a hallgatókban a nemzet-tudat erősítése. Összetett feladat, mivel a *nemzeti jelző* többes jelentéstartalmat hordoz. Kifejezi, hogy a közügyek szolgálata az egész magyar nemzetre kiterjesztve érvényesülő alapelv. A térbeli és közjogi dimenzió kitágítása mellett a nemzeti lét időbeli tartósságára is figyelni kell. Nem csupán a jelenben élő közösség sorsának alakítói vagyunk, a jövő magyarságára, az elkövetkező nemzedékek életére gyakorolt hatással is számolni kell. *A nemzet egésze iránti személyes felelősség imperatívuszának kialakítása a tisztnevelési hagyományok és a magyar oktatás neveléspolitikai vívmányainak felelevenítését teszi aktuálissá*. Az NKE-ről szóló törvény szerint az NKE-n a hallgatók fogadalmat tesznek, amely közvetíti a közszolgálati hivatásrendek közös értékeit.

A fenti kihívásokra történő felkészülés az oktatók folyamatos pedagógiai képzését, a gyakorlat által diktált tempó tartásához a szakmai továbbképzéseket igényli. Az oktatók kutatói munkája és szakmai közéleti

aktivitása szükséges, de nem mindenkor elégséges az elitoktatás feltételeinek megteremtéséhez.

7. Közszolgálati továbbképzés az NKE-n

7.1. A közszolgálati alapvizsgarendszer képzési támogatása

A 2009-ben megszüntetett közigazgatási alapvizsga 2011-től újra bevezetésre került. Az alapvizsga a pályakezdés első 1-2 évében lehetővé teszi a fejlődés mérését, a munkáltató számára pedig a minőségi szelekciót. Funkciója a jövőben is a köztisztviselők közigazgatási alapismereti szintjének felmérésében és a közigazgatási tudásminimum biztosításában van. *Az alapvizsga fontos mérési pont a tudásalapú előmenetelben, így a tisztviselői kar minőségi kiválasztásának meghatározó eszköze*. A közigazgatási alapvizsga ismeretanyagának és követelményrendszerének folyamatosan követnie kell a közigazgatás változásait, az Alaptörvényre épülő megújuló joganyagot. Építenie kell a közigazgatás dinamikus forrásaira, így a Magyar Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Programra. A korábbiaknál lényegesen nagyobb hangsúlyt kell helyezni a változások és azok okainak ismertetésére, a közigazgatás stratégiai és fejlesztési környezetére, a közszolgáltatás hivatás-etikai kérdéseire, a szervezeti és személyi hatékonyság szempontjaira. *Az alapvizsga tartalmi-módszertani fejlesztésében és a felkészítőikben jelentős munka vár az NKE-re*.

A közigazgatási alapvizsgának *közszolgálati alapvizsgává* kell fejlődnie és a közszolgálati életpályákon egységesen számon kérni a közigazgatási ismeretminimumot. Az igazgatási és rendészeti alapszakokra jelenleg is érvényesülő alapvizsga-egyenértékűség 2012. szeptember 1-jétől az NKE nemzetvédelmi és katonai alapképzésében is biztosítva lesz, így minden NKE diploma mentesíteni fog az alapvizsga alól.

7.2. A tudásalapú közszolgálati előmenetel képzési támogatása

Az érdemalapú előmenetelt a tudás mérésére, a képzési eredményekre is épülő teljesítményértékelésre kell építeni. Ennek képzési pillérei: a „szakértői” vizsga rendszere (szakvizsga) és a továbbképzés.

A közigazgatási szakvizsga rendszere átalakítás alatt áll. Jelenleg nem kapcsolódik a továbbképzéshez, a közigazgatási pálya korai szakaszának tudásmérését szolgálja, a vezetők esetében egyfajta bemeneti/kiválasztási vizsga. A karrierúton a jövőben olyan szakvizsgára lenne szükség, amely a szakértőtisztviselői elit kiválasztását szolgálja és magasabb besorolás és javadalmazás kapcsolódik hozzá. A szakvizsgának 8-10 év közigazgatási tapasztalatát általános és szakigazgatási komplexitásban, ismereti és kompetencia alapon is mérnie kell, és rendszerbeli helyét összhangba kell hozni más közszolgálati életpályák szakmai karriervizsgájával (például rendészeti szakvizsga).

A közigazgatási, rendészeti és honvédelmi továbbképzések egységesítése, részleges integrációja folyamatban van. Ennek keretében alakul ki a közszolgálati életpályákkal összefüggő, átfogó, közös alapismereteket nyújtó programkínálat. A közszolgálati továbbképzési és vezetőképzési rendszerek ma különálló intézményekkel, képzési kínálattal, önálló kapacitásokkal egymás mellett működnek. Mind az összehangolás igénye, mind az erőforrások jobb kihasználása indokolja, hogy működjön egy közös integrált közszolgálati továbbképzési és vezetőképzési rendszer.

A különálló továbbképzési és vezetőképzési rendszerek összehangolásán túlmenően a köztisztviselők továbbképzési rendszerének megújítását is igénylik a Magyar-programban foglalt hatékony nemzeti közigazgatás megeremtésére irányuló célkitűzések. A közigazgatási továbbképzési rendszer 1998. évi fennállása óta jelentősebb szerkezeti, szervezeti változásokon nem esett át. A továbbképzés intézményrend-

szere nem került kiépítésre: a minisztériumok, kormányhivatalok bázisára épített struktúra alacsony határfokkal, a kapacitások szétforgácsolódásával működik. A tisztviselők továbbképzésének országos rendszere átfogó fejlesztésre szorul. A karrierpályával való összhangot meg kell teremteni, az egyéni fejlődés támogatásának és motiválásának a képzési rendszer részévé kell válnia. A szervezeti kultúrában, a szervezetfejlesztésben, a munkaerő-tervezésben súlyt kell adni a képzésnek és az ott elért eredményeknek. A továbbképzési rendszer átalakításának fő iránya a továbbképzési programok integrált rendszerének kialakítása a központi és a szakigazgatási, rendészeti és védelmi területek képzési rendszereiben használt továbbképzési programok integrációjával.

Az NKE kiemelt feladata lesz a továbbképzési programok tartalmi és módszertani követelményeinek központilag koordinált fejlesztésében, egy közigazgatási tudásbázis létrehozásában. A képzési curriculum alapját a közigazgatás-fejlesztési stratégia célrendszerre alkotja. A korábbi évek alapvetően jogi megközelítésre épülő filozófiáját meg kell erősíteni a szervezési, költségvetési, közpolitikai tudással és a készségfejlesztés eszközeivel. A továbbképzéseknek kapcsolódnuk kell a munkakörhöz, a feladatellátáshoz szükséges kompetenciák fejlesztésére kell irányulniuk. Kapcsolódnuk kell a karrierrendszerhez, teljes körűen támogatni a rendszeren belüli előmenetelt, a közigazgatás belső mobilitását, az egyéni életpálya tervezését és a tehetségmenedzsmentet. Jelentőséget kell kapniuk a teljesítményértékelésben, a munkaerő-tervezésben, a munkakörtervezésben, a szervezetfejlesztésben és a szervezeti kultúra fejlesztésében. A szervezeti és egyéni képzési szükségletek feltárását segítő új tervezési rendszer indul 2012-ben. Kellően komplex minőségirányítással a továbbképzések eredményességének mérési, ellenőrzési és statisztikai rendszere is megújul.

A továbbképzések új intézményrendszerében a Nemzeti Közigazgatási Intézet (NKI) központi szerepet kap a módszertani és mi-

nőségirányítási feladatokban. Az országos képzési hálózatot biztosító fejlesztő és képzésszervező továbbképzési decentrumokra van szükség. A képzéseket fejlesztő és befogadó intézmények kijelölése a tervezési-statisztikai régiók figyelembevételével készül. A KMR (központi) régióban az NKE felelős a továbbképzés biztosításáért. A kijelölt állami egyetemeken felállítandó Képzőközpontok, az NKI szakmai irányítása mellett, együttműködve a Nemzeti Államigazgatási Központtal és a fővárosi és megyei kormányhivatalokkal, valamint a közigazgatási szervekkel, ellátják közszolgálati továbbképzés keretében a képzésfejlesztési és képzésszervezési feladatokat. A képzőközpontok kialakításával biztosítható az állam oktatási kapacitásainak kihasználása, továbbá, hogy a felsőoktatásban felhalmozott és akkreditált ismeretek, képzések és oktatók a korábban hangsúlyosabban bevonásra kerülhessenek a közszolgálati továbbképzésbe. *Az NKE ennek megfelelően a közszolgálati képzés meghatározó felsőoktatási szereplőivel szoros együttműködésben gondolja az egységesülő közszolgálati továbbképzést.*

A vezetőképzés beépítése az előmeneteli rendszerbe szintén régi adósság. 2010-ben tervezhető rendszere nem volt a vezetőképzésnek, így azt az alapoktól kell felépíteni. A professzionális vezetői tudás és készség fejlesztésének fontosságát szükségtelen hangsúlyozni. A 2008-ban megkezdett vezetőképzési projektek vállalati menedzserképzések és külföldi programok importálását tekintették célnak, így nem épült ki színvonalas saját tudásbázis a vezetőképzés számára. A kormánytisztviselői előmeneteli rendszerbe illeszthető kreditrendszerű, kompetenciaalapú, moduláris szerkezetű közigazgatási vezetőképzési rendszerre van szükség, amelyre ráépülhet egy tisztviselői vezetői elit (senior civil service) szervezésének koncepciója. A vezetői kompetenciaháló kialakítása, kompetenciamérések kifejlesztése az egyéniesített képzési paletta alapja. *A közszolgálati vezetőképzések (rendészet, közigazgatás stb.) egységesítése a vezetőképzés szakigazgatási rendszere-*

ken átívelő képzési témaköreinek azonosítása alapján történik. A kurzusok párhuzamos fejlesztésének megszüntetésével és a kínálat egységesítésével *a közigazgatási, rendészeti és honvédelmi terület vezetői értékrendjének, módszerének és stílusának egységes értékelvű kialakítására nyílik mód.*

7.3. *Közszolgálati mobilitás*

A közigazgatási, rendészeti és honvédelmi képzési és vizsgarendszerek egységesítése a *közszolgálaton belüli mobilitás*, a karriermenedzsment és a tudástranszferek hatékony működésének alapja. Az NKE egyik legfontosabb feladata a közigazgatás megújuló, munkaköralapú képesítési szabályaihoz igazodó képzési programok fejlesztése, amelyek 2012-től a *közszolgálati életpályák közötti átjárás képzési támogatását* jelentik (különösen a hivatásos jogviszonyból érkező, a közigazgatásban második karriert építők számára).

8. A közszolgálat kutatás-fejlesztési tudásközpontja

Az NKE-nek kettős, egymást építő célrendszerben kell alakítani K+F politikáját. Egyfelől feladata a közszolgálat saját kutatás-fejlesztési tudásbázisának felépítése, amely támogatást ad a mindenkori kormányzati közszolgálati fejlesztésekhez. Másfelől az egyetem nemzetközileg is elismert akadémiai minőségének és a tudományos utánpótlás felteleteinek a megteremtése.

Az új egyetem egyik legnehezebb feladata a minősített, egészséges korfájú oktatói-kutatói állomány, valamint a doktori iskola törzsállománya létrehozása. A bértömeg korlátai és a saját doktori iskolák hiánya rendkívüli kihívást jelentenek ezen a területen.

Az egyetem akadémiai minőségének, a kutatás-fejlesztési kapacitásoknak és a kutatói utánpótlásnak alapkérdése a doktori képzés fejlesztése. A közszolgálathoz a doktori képzések széles skálája köthető. A ZMNE a hadtudományok és a műszaki tudományok terü-

letén is felépítette doktori képzését, amely továbbfejlesztendő tudástöke az egyetem jövője szempontjából. A politikatudományi, a jogtudományi, a közgazdaságtudományi és más társadalomtudományi PhD-programok a felsőoktatásban jelentős értékek a közszolgálat fejlesztésében. *Nem fejlődött ki azonban önálló közigazgatás-tudományi és rendészettudományi doktori iskola a magyar felsőoktatásban.* Ezek ma jellemzően a jogtudományi doktori iskolák keretében hirdetett államtudományi orientáció részeként vannak jelen, illetve szorosan kapcsolódnak a rendészettudományhoz a bűnügyi tudományok doktori képzése szintjén a jogtudományi iskolákon belül. *Fel kell vetni az államtudományi doktori képzés fejlesztésének igényét.* Tág értelemben az államtudomány magában foglalja azon tudományokat, amelyek tárgya az államélet, a jogtudományból az államjog/közjog, a közgazdaságtanból az államgazdaság, a szociológia, a politikatudomány. Sajátos módon 1945 után kialakult és máig uralkodik a hazai rendszertanban, hogy *a jogtudomány keretében jelenik meg az államtudomány a graduális és a doktori képzés szintjén egyaránt.*

1945 előtt még létezett a rendszertani disztinkció az államtudományi képzés és jogtudományi képzés között (bifurkáció). Ennek revidálása ma aktuális. Kiindulópont lehet az államtudomány értelmezésében a közigazgatás-tani, a közjogi/államjogi, a közpolitikai, az igazgatási menedzsment, az államtan (allgemeine Staatslehre) mint tartalom. Az államtan nem a tételes jog államtudománya, nem az a feladata hogy a tételes jogot leírja. Egyfelől a Staatsrechtslehre, vagyis az állam

jogtana, másfelől az állam szociáltana, közpénzügyek és államgazdaság (Soziallehre des Staates). Az angol-amerikai társadalomtudományokban az államtan terrénumába tartozó jelenségeket a kormányzástan, a politológia, a politikai szociológia, a politikai filozófia és az alkotmánytan tárgyalja. Az állami jelenségeket az őket kondicionáló jogi-társadalmi és politikai környezetben írja le, ötvözi az állammal foglalkozó különböző tudományok szempontjait és eredményeit, így a történeti, a rendszertani, az összehasonlító, a fogalomelemző, a jogi-dogmatikai és a szociológiai módszereket alkalmazzák. *Az államtudomány önállósága az egyetemi és akadémiai rendszertanban, az elméleti keretek újragondolása nem szükségszerű, ámde fontos lépés lehet a közigazgatás és a rendészet önálló tudományos iskoláinak kialakításában.*

Az NKE tudományos missziójában az akadémiai célrendszerrel azonos fontosságú a *kormányzati munkát támogató kutatói think-tank profil fejlesztése.* Magyar Zoltán 80 évvel ezelőtt alapított Közigazgatástudományi Intézetnek szellemiségét átveve a tudományos igényű kutatást a közszolgálat tényleges javításának szolgálatába kell állítani. *A pragmatizmus és a tudományos munka helyes arányú ötvözetét, az empirikus tudományt kell művelni,* amely a politika számára is érdekes és hatásos kezdeményezéseket tehet. Az elmélet gyakorlatibá, a gyakorlat tudományosabbá tétele érdekében hasznosítható munkára van szükség. Őszintén remélem, hogy az egyetem polgárainak mindennapjait át fogja hatni az az építőmunka, amit egy jó állam megteremtéséért, a haza szolgálatában végeznek.

A megújuló közszolgálati szakemberképzés kihívásai és lehetőségei

Magyarországon a közszolgálat új stratégiai keretek között dinamikus átalakuláson megy keresztül. A közszolgálati hivatásrendek képességeinek koncentrált és egymást erősítő újraszervezése (konvergenciája) a képzési rendszerek összehangolását, integrációját is szükségessé tette. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem megalapításával új fejezet kezdődik a közszolgálati tudásépítésben, a személyi erőforrások fejlesztésében. Az egyetem megőrzi az egyesülő intézmények eredményeit és jó hagyományait, de egyszersmind több is lesz három létező intézmény integrációjánál. Lehetőség arra, hogy a közszolgálat újraszervezésének és egy „jó közigazgatás” működtetésének stabil képzési és kutatási centruma jöjjön létre.